

Szerkesztői szállítás
Belső-írányítóza 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzettnek.
Az írástól cikkeket díjaztatnak.
Készítők nem adnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy óra 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetők s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábrótt garancia sor 6 k.
Belföldi minden hirdetés után 5 k.
Nagyobb és gyakori hirdetések külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvétel:

Bácsban: Oppelli Alajosnál (Volszke 22)
Hansswein és Vöglerrel (Nader Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-t 9 száma emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Az új megye.

VII.

(zzz.) Miután nálunk az igazságszolgáltatástól a közigazgatás már el volt különítve, a törvényhozás eziránti intézkedései s általában az 1870: XLII. t.-cz. életbeléptetése által a szolgabírói hatáskör a Királyhágón innen semmit se vagy nem sokat változik.

A most idézett törvény (61. §.) a szolgabíróról nem sokat mond.

A szolgabíró a járás első tisztviselője; felügyel a hatósága alatt álló községekre és gyakorolja azon jogokat s teljesíti azon kötelességeket, melyeket törvények és szabályrendeletek reáruháznak; útasításait — a mennyiben a törvény kivételesen másként nem rendelkezik — az alispántól és az alispán útján veszi s közvetlenül azzal érintkezik; külön pecsétje van; a törvényhatóság költségén irnokot tart, kivél saját felelősségére szabadon rendelkezik; határozatai az alispánhoz s onnan a belügyminiszterhez főlegbevezethők.

Ennyi az egész.

De a törvényhatóságoknak nemcsak joguk, hanem egyik legfontosabb feladatuk: a keretet, mit a törvény a szolgabírói hatáskörre nézve pár általános vonásban nyújt, oly részletesen szabályrendelettel egészíteni ki, mely az eddiginél tisztább és correctebb alapot nyújtson a szolgabírói jogok és kötelességek gyakorlására.

E tekintetben lesz-e s mennyire lesz egyöntetűség a különböző törvényhatóságok szabályrendeletei közt, ezt előre nem tudhatjuk. De az bizonyos, hogy különösen a szolgabíró hatásköre s eljárásának részletes meghatározásánál éppen nem mellőzhető az egyöntetűsége törekvése, mert ez azon közege, mely a néppel s községekkel közvetlenül érintkezik, s a társadalom egyszerűbb színvonalán álló emberekkel szemben minden rendszernek lehető egyszerűsége és egyformaságra kell törekednie, hogy a nép felfogását és bizalmát megnyerhesse.

A szolgabíró első sorban érezteti a megyei néppel a közigazgatási hatalom létezését, s ha a bírói hatalom korlátozására a tudomány és élet szükségének találta a perrendtartást, bizony a szolgabíró eljárását is korlátoznunk, szabatosítunk kell valahára, mert vajmi gyakran bizonyul be igaznak a juristák ama nevezetes tétele: forma dat esse rei!

Készüljenek tehát szolgabíráink egy kis perrendtartást is tanulni s lemondani az eddigi fesztesen, rendszer nélküli tárgyalási és ügyellési modor kényelméről. A jó idők, midőn roppant elemi ismeretekkel s nyájas tenyészurólással vagy simplex nyerskeskedéssel szolgabíráskodni lehetett, lejártak. Ez az állás jövőre nem lehet kíváncsú annak, a kit bizonyos foku készség s hivatottság nem jogosít fel a competitorok sorába fellépni.

A szolgabírói eljárásra nézve Kolozsmegyében az illető szakosztály az eljárás szabályait véleményezte elfogadni az 1868: LIV. t.-czikben foglalt ügyrendtartás szerint, azon módosítással, hogy közigazgatási ügyekben külön semmisségi panasznak hely ne adassék. S e nézet valószínűleg a megye bizottmánya által is elfogadtatik, s remélhető, hogy azt a többi megyék is elfogadják.

A kihágásokat pedig a jelenleg érvényben levő eljárás szabályai szerint kellend elítélni, de a fenytő ügyben magát megterhelve érező félnek is ki kel-

lend adni a határozatot, a mi annyit tesz, hogy főlegbezési jogot nyer az illető, s ekép a jogorvoslat útja megnyilván számára, az ügy ellátása nem függ annyira a szolgabírói infallibilitástól.

Különben a szolgabírói illetőség a közigazgatásilag és rendőrileg ellátandó ügyekben továbbra is meg fog maradni a mostani gyakorlat szerint, csak hogy a belügykezelésnek szabatosabbnak kell lennie, s valamint a személy- és vagyonbátorság, az államhatalom és hatóságok tekintélye, s fennálló állami szervezet biztonsága körüli örökös iránt alkotandó megyei paragraphusok nem maradhatnak a papíron, úgy a papír — illetőleg az alispán — se fog megtűrhetni minden felületes firkálatot.

A megye területe geographiai fekvés, statisztikai adatok s különösen a közforgalom érdekeinek megfelelőleg, újonnan felosztatik szolgabírói járásokra, s a szolgabírói iroda meghatározott központon kell hogy legyen. Kolozsmegye három szolgabírói járással kevesebbet, tehát mindössze kilenczet állít fel ezen most említett adatok és viszonyok alapján, s részéről a kilenczediket is szívesen beosztanám a többi nyolczba már csak azért is, hogy a szolgabíráknak annál jobb fizetést adhassak, s annál szigorubb felelősség terhe alá helyezhessem.

Részletesen felsorolni mindazon kötelességeket, melyek a szolgabíróra lesznek bízva, annyival kevésbbé találom szükségesnek, mivel e lap éppen Kolozsmegye szabályrendelet-tervét most egyidejűleg közli.

De a miket itt fennebb az illetőség- és eljárásra, valamint a sz. járások beosztására nézve megérintek, mind oly dolgok, melyek körül az egyöntetűséget okvetetlen szükségesnek találom, elannyira, hogy merem állítani, mikép új megyei rendszerünknek a nép előtti hitele függ attól, hogy különösen a szolgabírói hivatalok beosztása, szolgabírói illetőség és eljárás, s belügykezelés éppen olyan legyen egyik megyében, mint a másikban; ez pedig nem lehetetlen.

A mi a szolgabírói individualitást illeti, ez egy oly kérdés, melyre nézve csak egy előbbi cikkben elmondott tételmet ismételhetem: intézmények sorsa nagy mértékben függ attól, hogy azok kezelése kikre bízatik. És ehhez csak annyit kell hozzátennem, hogy a szolgabíró a rendszernek is szegletköve lehet, melynek solid avagy silány minőségétől az épület biztos fennállása vagy bomladozása függ. A ki a közszolgálat ezen körébe lép, ép úgy érdemeket szerezhethet, mint compromittálhatja magát. Nemes és éppen nem oly egyszerű munkakör ez, s annak méltóságát magasbra, oly magasra kell emelnünk, hogy annak elfoglalására minél miveltebb, hivatottabb, tekintélyesebb egyéneket nyerhessünk meg, s a megye ne legyen kénytelen — faut de mieux — simplex embereket választani, a járást és felelős alispánt megnyomorítani s a választási jog elvét nevetség tárgyává tenni.

Általában mindaz, a ki barátja a megyei intézménynek, vigyázzon és csak a közügyet tartva szem előtt, hasson oda, nehogy mostani szervezésünk a személyi kérdések körüli engedékenység folytán egy nyomorúságos experimentatio siralmas színvonalára süllyedjen le. A törvénynek, mint minden gyökeres reformtörvénynek úgy is megvannak hiányai s elég fatum már magában az is, hogy ezen szervezkedést nem előzhette meg a megyei absurd területek szabályozása, a törvényhatóságok határainak egy észszerűbb és méltányosabb kikerekítése. Pótoljunk valamit a hiányokból a választási jog gyakorlásánál szigorú, kérielhetlenül lelkiismeretes eljárással; különben összedül az építmény, s agyonütheti a legfőbb érdeket, a megyei önkormányzat hitelét.

Pest, július 18. 1871.

(A.) Naponta szaporodnak ama tárgyak, melyeket az országgyűlésnek nem igen hosszú harmadik és utolsó ülészsaka idején elintéznie kellend. A sessió oroszlanrészt az 1872-ki költségvetés tárgyalása vesndi igénybe; közben-közben a fővárosok rendezéséről, több fontos vasut engedélyezéséről stb. szóló törvényjavaslatok fognak dolgot adni képviselőinknek. A felsőház reformjának s más fontos kérdéseknek elintézését az országgyűlés ismét utód-

jának hagyandja örökségül, de van olyan ügy, melynek ujalogos elhalasztását eddigi politikai életünk tanúsága szerint minden áron meg kell gátolni. És ez az 1848. V. tcz. a választási törvény revisiója. Ez elutasíthatlan szükségletet képez nemcsak azért, mert a jelen törvény alapján a választásokban a polgárok akarata romlatlan kifejezésre nem juthat, de főleg azon okból is, mert oly választási időszak ismétlődése, minő az 1869-ki volt, az ország közérkölesége állapotán alig begyógyítható sebeket verne. Ezt nem szükség sokáig bizonyítanunk; a három év előtti választások még sokkal inkább emlékeztetünkben vannak, mintsem, hogy az 1848. ide vonatkozó törvény hiányainak kimutatására sok időt kellene szentelnünk. A kormánynak volt elég módja a bajok mindennemű variációjával megismerkedni, s azért kötelességének tartja, hogy ismétlődésöknek a választási törvény revisiója által lehetőleg elejét vegye.

Mint értesülünk, a kormány egészen véve e téren is az 1848. törvény alapján szolgáló eszmék álláspontját foglalja el, de tartózkodni fog, hogy ezen szabadelvű eszméket akár szűkkeblű, akár impracticus alkalmazás által eredeti értékökben megsemmisítse. A cenzus az új javaslatban sem fog emeltetni, de viszonyaink még mindig nem engedik meg, hogy a cenzus nálunk is általában és kizárólagosan egyedül az adókulcs alapjára helyeztessék. Ez oly radicalis rendszabály lenne, mely birtokviszonyaink mellett a szavazók számát jelentékenyen csökkentené. De az 1848 törvény ide vonatkozó egyéb pontjai fognak részint módosíttatni, részint átalakíttatni. E pontok oly hanyagul vannak fogalmazva, hogy tárt ajtót és kaput nyitnak a visszaélések végtelen sorának. Ide tartoznak a nemesség választó képessége, az egyneved telkek értékének meghatározása, a kereskedő és iparos qualificációjának megállapítása stb, mely pontokat minden központi választó bizottság saját kénye kedve, jó vagy rossz intenciója értelmében magyarázott. Az 1848 törvény nem emlékezik meg a szellemi tőkéről, melytől pedig ép oly kevésse vonhatná meg a politikai életben való részvételt, mint az anyagi tőkéből. Mindezen pontok revisió alá kerülnek.

Az 1848-ki törvény egy másik lényeges hiányát a választók összeírásánál követett ügyetlen és hosszadalmas eljárás képezi. Ez összeírás aránylag roppant időt vesz igénybe s ha véletlenül sürgős ügyben hivatnék össze az országgyűlés, az illető kir. rendelet megjelenése napjától három hónál több idő lenne szükséges, míg az összeírás megtörténhetne, a választások megejtetnének s a ház constituálhatná magát. Már pedig lehetnek esetek, midőn három hónapig várni nem lehet; az események gőzerővel dolgoznak, mi sem maradhatunk el mögöttük. Egy második hiánya a törvény ide vonatkozó szabványainak az, hogy az összeírás minden három évben csak egyszer történik s így azok, kik időközben nyerik meg a választói képességet, az új összeírásig habár tíz választás tartatik is, joguk élvezetében nem lépnek. Mindezeket segítve legyen. Állandó választó lajstromok fognak nyitvatni és vezetetni s ezek revisiója minden évben végbe-menend.

Egy harmadik hiánya a törvénynek magára a szavazás actusára vonatkozik. Roppant baj az, hogy a szavazást félbeszakítani nem szabad, hogy nagy választó kerületeinkből több ezer ember tartózkodik néha több napot át egy helyen, mi visszaélésekre, verekedésekre stb. ad alkalmat. A választások egyszerűsítésére s a különböző módon folytatott megvesztegetések elhárítására vagy legalább szűk körbe szorítására két mód kínálkozik. A titkos szavazás, mely azonban nálunk eltekintve minden egyéb októl már azért sem vihető keresztül, mert a választók legnagyobb része írni olvasni nem tud. A titkos szavazásról nálunk általában szó sem lehet, hanem annál inkább megfontolandó a másik mód, a választás decentralizációjának, a községenként történő választásnak módja. Ez ugyan a választást megfosztaná a külső hűhótól, azon zajos, de ünnepélyes jellemvonástól, mely eddig kitünteté azt, de másrészt a fontos actus nyugodt folyamát is biztosítaná, mert részint a verekedéseket részint a vesztegetéseket a lehető legszűkebb korlátok közé szorítaná.

Ezek a választási törvényen teendő módosítások legkiválóbbjai. Mint olvasóink látják, e módosítások rendkívüli horderővel bírnak ugyan, hanem miután az 1848 törvény alapelvein sarkallanak, még nem teszik szükségessé, hogy miattok egészen új választási törvény alkottassék. Elég leszen egy választási novella is, mely a jelen törvény hiányainak pótlására szorítkozik, de egyéb részeiben érvényben hagyja azt. Miután az országgyűlés különben is elég kevés idővel rendelkezik, a novellaris eljárás már az idővel való takarékoságból is ajánlatos. Mint magánúton halljuk, a kormány is e módon kívánja az ügy eldöntését s a belügyminiszteriumban nem új választási törvényen, hanem egyszerű választási novellán dolgoznak.

BELFÖLD.

Román lapszemle.

(1.) Nagy fájdalommal láttuk, (írja a Gazeta Transilvania egy cikke, melynek címe: mit csináljunk?) hogy a lefolyt megyei bizottmányi gyűlések mennyire ig-

norálták a román nép azon kíváncsiságait, miszerint a megyei szervezésbe befolyással bírassanak, azon arányban, mely őket viszonyaik, s főleg a nemzeti egyenlőség elve alapján megilleti. De nem csak hogy ignorálva lettek a románok kíváncsiságai, hanem a Deák-párt közlönye egy ujjongással telt cikkében, egész diadallal kürtöli, hogy a június 15-ki bizottmányi gyűlésen pártjok 55 megyében győzött, s hogy az ugynevezett román nemzeti párt csak két megyében tudott tulsulyra vergődni. Gyönyörű testvériség?! Ezután lehet képzelni, generosus emberekkel van dolgunk! s azt hisszük, hogy ha egy pillanatra a magyarok lovagiasságába bízhattunk is, — ez eléggé kiábrándíthatott.

Ily előzmények folytán a megállapított programtól vissza kell lépünk, s a július 27-ki megyei bizottmányi gyűlésen, a románság activ részét sem a Deák- sem a Tiszapárt mellett nem vehet, hanem csakis mint önálló nemzeti párt folyhat be. E végett közli az aradmegyei román-párt statutumait, felhívja a hasonló alakítására az egész román népet.

A Federatiunea a királyi törvényszékek székhelyéről szólva, örvend, hogy Naszód, Hátszeg, és Belényes nem maradtak törvényszék nélkül, a mitől erősen féltek volt. Törvényszék nélkül maradt azonban N.-Somkut, a melynek eddigi törvényszéke eloszlattatván, áttételezt Nagy-Bányára. Köszönhetik ezt a kővár vidéki „mamaligások” kedves főkapitányjok Ujjalusi Miklósnak, a kinek bizalmat szavaztak, s a kit oly nagyba istenítették, hogy kinyilvánították, miszerint nálánélkül élni nem tudnak. Egyébaránt Nagy-Bánya is román centralis hely.

Az „igazság érdekében” czim alatt a Telegrafulu Romanban 1871 július 13-án egy nyilatkozat jelent meg a szebeni s vidéki románságtól, amelyben a Brassoi testvérsülési ünnepély ellen, az 1871 május 15-én több szebeni és vidéki román aláírással ellátott „Contradectio-ratiunare” nyilatkoznak, s tagadják, hogy arról tudomással bírnának, s nyilvánítják, hogy az nem a szebeni s szebenvidéki románság nyilatkozata, hanem csakis egyeseké, s hogy az abban föltejtett politikai elvek nem képezik az ottani románság programját. Sőt ellenkezőleg, kinyilvánítják, hogy azon elvek, a melyekre brassói testvéreik, politikai programjokat alapították: u. m. az egyenlőség, a jogok testvéries megosztása az ország minden lakói közt, s ezen alapon a nemzetek testvérsülése azon üdvös politikai elvek, a melyet a hon minden román lakosának el kell fogadni, s a melyet ők is elfogadnak.

Ezen nyilatkozat hatalmas súlyt vett a mérlegbe, s az eddig politikai programjokkal isolaiva állott, brassóiaknak erős támaszt nyújt, mivel az aláírók többnyire magasabb értelmiséggel bíró emberek, a kik nyilatkozataikat megfontolva tették, s a kiknek szavok többnyire egy nagy többség szava: a mely többséget ők állások — s befolyásoknál fogva képviselik. Az aláírók ugyanis ezek: J. Panoveciu, dr. J. Borua ügyvéd, J. Maxinu Petru Pinciu, dr. Racuiu ügyvéd, J. Preda ügyvéd, N. Mihoa, V. Ardelenu, dr. Ilariu Puscariu, N. Fratesiu titkár, Cuntianu, N. Cristea szerkesztő. Ezenkívül még vagy husz kereskedő, pap s községi előljáró.

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

Könyvismertetés.

Községi faiskola. — Alapvonalok a gyümölcstenyésztésre. Közsegek, néptanítók, gazdák számára írta Kócsi Károly. Kolozsvárt 1871. Stein János bizománya. 8. Ára 1 fnt 50 kr.

(Vége.)

Szerző is ily értelemben volt a gyümölcstenyésztés meghonosítása s jobbrafordítása iránt, ily értelemben nyilatkozik művének előszavában, melyet mindnyájunk által ápoltt azon ohajjal rekeszt be, hogy: „csak iskolákat, gyümölcsfaiskolákat minél gyorsabban az iskolák mellé.”

Sok jó akarat, jó szándék s áldozat kell minden cél megvalósítására s ezek hiányában a fatenyésztés ügye sem haladhatna az ohajtott gyorsasággal előre, illő tehát, hogy kiki megtegye a magáét s a ki teheti anyagilag, a ki teheti szellemileg gyámolítsa az ügyet. Hogy lesznek oly lelkes ügybarátok, s ezek között első helyen gondoskodó kormányunk, kik anyagi áldozataikat nem fogják kimélni a faiskolák megtelepítése, valamint a magukat érdemesített néptanítók s szorgalmas tanulóktól, bizton hihetjük.

Az elsőrendű, a szellemi igények kielégítéséről már szerző gondoskodott. Művében a nép nyelvén tisztán, könnyen felfoghatólag tárta elő a gyümölcstenyésztés, e szép és hasznos foglalkozás alapelemeit s mind a tanító mind a tanuló dögát lényegesen megkönnyítette.

A mű olvasásakor mindig előtűnik volt a szerző célja; az t. i. hogy szerző leginkább a népek kezébe akart világos, jó kalauzt adni. S célját el is érte, mert műve azoknak, a kiknek szánta, teljesen megfelel. Ezzel azonban távol legyen tőlünk arra célozni, hogy e műben a magasabb igények nem lelnének kielégítést. Szerző nem foglal el túlhaladott állapotot e téren s művében egy a gyakorlott kertész, mint a kertészkedő a gyümölcsfatenyésztésre szükséges ismereteket megtalálja. A mű fölött a jelzett cél szerint egyáltalán csak kedvezően lehet nyilatkoznunk; hiszen oly kézből, a ki tárgyának egy birtokában volt, csak jó, használható s kerekded egész kerülhetett ki s megjegyzésekre alig, vagy csak ritkán enged okot.

Fussuk ezután át a művet szakaszainak.

Kilencz szakaszban áll előtűnik a fai gyümölcsök termelése. Az első szakasz a gyümölcstermelés alapját, a faiskolát tárgyalja. A faiskola helye, talaja, nagysága s

Az 1870-ik 42-ik t. cz. 91 §-a alapján alakult kolozsmegyei kiküldöttség 2-ik szakbizottságának a 91 §. c) pontja iránt szerkesztett

javaslata.

(Vége.)

f) teljesíti a népnevelés körében az illetékes közegek törvényes felszólítását és hatáskörén belül is buzgalommal támogatja a népnevelés ügyét (1868. 38. t. cz.)

g) eszközli a bíróságok és hatóságok kézbesítéseit és a vevényeknek maga idejében eszközözendő visszaküldéseért felelős; felügyel arra, hogy az átvevő neve és a kézbesítés ideje: az évszám, hó és nap világos kitételével, valamint a kézbesítő jegyző vagy falusbíró aláírása, nemkülönben az a megerősítés is, hogy a kézbesítés valósággal mikor történt, az évszám, hó és nap feljegyzésével a vevényen látható legyen; irástudatlanoknál a névön kívül még az is feljegyzendő, hogy az irat tartalma az érdeklettek megmagyaráztatott (1868. 54. t. cz. 262 és 263 §§.)

h) Kötelessége az állam-hatalom és hatóságainak tekintélyét, a törvények, az állami kötelek és fennálló állami szervezet biztonságát felügyelni, fentartani; különös gondot fordít a személy- és vagyon- batorságra, melynek félelmesebb megzavarása esetében rögtön jelentést tesz az alispánnak és a helyszínen megjelenve addig is a rendelkezése alatti eszközök felhasználásával felelős a rend és nyugalom helyreállításáért. E végre rendelkezése alatt áll a községi erő és az illető szakaszbeli m. kir. esendőség.

i) a bűntényeket és vétségeket az illetékes vizsgáló bíróságnak hivatalból, a sértett fél panaszát be nem várva, feljeleníti és a tetten kapott egyént letartóztatva átadja ugyanazon bíróságnak, valamint a gyanúval terhelteket felügyelet alá helyezi.

Oly büntetendő tényeknél, melyek nyomot hagynak magok után (gyilkosság, ölés, gyújtogatás, rablás, betörés, párosult lopás stb.) és általában mindazon eseteknél, melyekben a tárgyilagossá tényálladék megállapítása bírói szemle útján eszközözendő, vagy a mutatkozó tárgyak és jelenségek a tettes felfedezésére vezethetnek, intézkedik a bűneljárás, hullá, hely és nyomoknak mindaddig érintetlen hagyásáról, míg az illetékes vizsgáló bíróság azok iránt nem rendelkezik.

A büntető bíróság hatáskörébe eső semmiféle ügyben kihallgatásokat s vizsgálatokat nem tesz, csak is egyedül a feljelentésre és a fennebb irt előleges intézkedésre szorítkozik.

k) hivatalból örkődik az érvényben álló mezei rendőrségi szabályok szigorú megtartása felett, különösen mezei termények és erdőkre nézt.

l) felügyeli vásárokon a mértékeket és italok minőségét; ellenőrzi a vásártulajdonost, hogy a „vásár-levelek” kiállítás és kiszolgáltatásánál a fennálló szabályok szigorúan megtartassanak.

m) a járás közegészségi állását folytonos figyelemmel kíséri. Mutatkozó járvány vagy ragály esetében az alispánnak s egyidejűleg a járásbeli orvosnak jelentést tesz;

beosztásáról birunk itt utmutatást; a beosztásra nézve még egy, a könyv végére alkalmazott tervlap ad tisztább áttekintést. Szól továbbá a faiskola elmaradhatlan munkájáról a talajméltyítésről, vagy felforgatásáról, frigolirozásról, a szükséges trágya készítéséről s a faiskolai munkákhoz igényelt eszközökről. Utasítást ad az alanyul szolgáló vadfák szerzése, növelése, oltás alá elkészítése s oltó gák szedésére. Ezután átmegy az oltás vagy nemesítés különböző módjaira s a legfontosabb eljárásokat világosan s jó (29) rajzok által feltüntetve kellő terjedelemben adja elő. Nem találtuk a nemesítési módok között a sipolást, mihez pedig egyes fanemeknél pl. a diónál jó sikerrel folyamodhatunk. A nemesített cseméték egész a kiültetési idő bekövetkeztéig való kezelése s a lágy- és a csontármagvu gyümölcsfák igényeik szerinti növelése az első szakaszt bezárja.

A második szakaszban tárgyalt loborfa — pyramis — növelés mellett szivesen olvastunk volna valamit bővebben a redélyfák — trillage — növeléséről is, melynek jó hasznát vehetjük a barack félénél.

A harmadik szakasz a gyümölcsfák ültetését adja elő. Ajánlhatni e fejezet átolvasását mindenkinek, mert ettől függ az oltványokra fordított több évi gond megjutalmazása. Hány nemes csemete pusztult el csupán czélszerűtlen ültetés miatt s ezzel együtt 4—5 év fáradságnak sem lesz jutalma.

Nem kevésbé lehet ajánlani a negyedik szakaszban előadott módját a metszésnek, mely által a fák termőképességét szabályozzuk s egyuttal a fát idomítjuk. Szerző itt ismerteti a különböző rügyeket, melyeknek felismerése a mily érdekes, ép oly szükséges is a foglalkozóknak. A következő szakasz utasításokat nyújt a megtelepített vagy a már régebbi gyümölcsök ápolására. A vén fák megifjítása, okszerű trágyázásuk, a terméketlen fák termékenynyé tétele, a fák betegségei s ezek némileges orvoslási módja oly hasznos ismeretek, hogy azokat a gyümölcstenyésztő éppen nem nélkülözheti, ha jó eredményre akar eljutni. Ismernie kell továbbá a fák ellenségeit is (hatodik szakasz), hogy ellenük ültetvényeit megvéddesse.

A hetedik és nyolczadik szakaszban szerző azon kérdésre felel, vajjon mily gyümölcsfákat szaporítsunk s feleletképpen az almát, körtét, szilvát, kajszit és őszibarackot, a cseresznyét s a meggyet ajánlja. Elismerendő az, hogy ezen idézett fáink adják a legtermékenyebb, legkedveltebb gyümölcsöket s szerző igen nagy szolgálatot tett az

orvosi segély és rendelkezésig is intézkedik a szükséges óvatossági rendszabályokról.

n) állatok közt mutatkozó járványos vagy ragályos betegségek esetében tudósítja az alispánt és állatorvost, elélegesen intézkedik az ez iránt fennálló szabályok szerint.

o) felügyeli a községeket az 1871-iki községi törvény pontos végrehajtásában; gyakorolja az ezen törvény által reá ruházott jogokat és teljesíti a kötelességeket.

p) hatásköréhez tartozik az építés és tutajozás engedélyezése és elősegítése a fennálló szabályok korlátai között (közlek. minist. 1869 ápr. 21 rendelete. R. Tára VII. füzet 564 lap.)

q) a létező közmunka-erőt, a megyei bizottság által meghatározott módzatok szerint, minden évben községenként számba veszi és összeírja, az erről szerkesztett kimutatást a közgyűlés által kitűzött idő alatt az alispánnak beküldi. A közmunka-erő pontos kiszolgáltatásáról gondoskodik, beveszi az útváltás pénzkezt és beküldi az alispánhoz; az utmunkánál közvetlen érintkezésben áll a mérnökkel s mindazon munkákban az építési közegeket támogatja, szükség esetében személyes jelenlétével is; végül gondoskodik a községi utakról (köz. törv. 22. §.)

r) három havonként köteles a járást helységről helysége megvizsgálni, s a községi pénztár állásáról felvett leletet az (72. §.) előirt kimutatásba bevezetni, továbbá a folyamba levő ügyek állásáról övnegyedenként, esetleg az alispán rendeletére havonként is ennek kimutatást előterjeszteni.

57. §. Első hatóságilag ítélt és határoz:

a) közigazgatásilag és rendőrileg elhatározandó ügyekben (btk. 233. §-tól kezdve egész 532. §-ig, kivéve ezek közül a btk.: 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 316, 322, 325, 331, 332, 335, 336, 337, 339, 340, 341, 342, 356, 357, 358, 360, 376, 377, 378, 384, 385, 393, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 467, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 523 §§. melyek ha vétségek a bünt. törvényszék-, ha kihágások az egyesbíró elébe tartoznak).

b) Kereskedő és iparos s ezek segédei és szegődvényesei, valamint gazda és cseléd közt felmerülő panaszok iránt (1868-ki cseléd rendtartás)

c) mezei rendőrségi ügyekben a megyei mezőrendőrségi szabályok korlátai között.

d) urbéri ügyekben és az urbéri viszonyból eredő, a volt földesur és volt urbéreszek között felmerülő legeltetési és fajzasi jog gyakorlatára vonatkozólag a tényleges állapot (status quo) ugyszintén a hátralékos szolgáltatások és hátralékos taxák behajtása felett; továbbá a korcsmároltatási jog gyakorlata iránt a volt urbéreszek és regale tulajdonosok vagy ezen utóbbiaknál egymás közt felmerült egyenetlenségekben. (1854. június 21. ny. p. 86. §.)

e) az eddig közigazgatási uton kezelt korcsoma arányosítások és legeltetési szabályozásából felmerült vitás kérdésekben a fennálló törvény és rendeletek szerint.

által, hogy ezen gyümölcsfajtákból a legjobbnak bizonyultakat névszerint fölemlítette. Az egyes fajták röviden leírt tulajdonai után tájékozást nyer a termelő, melyik fajta lesz legalkalmasabb helyi viszonyához s ez nagy segítség arra, hogy a gyümölcstenyésztőt a különféle hirdetekben cifra nevű, feldicsért, de nem igazolt tulajdonu cseméték vásárlásától megkímélje. Azonban a tenyésztésre ajánlatos gyümölcsfák sorát nem zárhatjuk be ily röviden. A szerző által elősorolt gyümölcsfák mellett még méltó helyet foglalhatott volna a diófa, mert a rovarok (hernyók) pusztításaitól egyáltalán ment s gyümölcse ép úgy kedves a háznál mint jól fizetett kereskedelmi cikk; ép így a mogyoró is, melynek a gyümölcsösök szélén oly alkalmas helye van. Vagy az oly disztes berkenyefa, mely századokig eltart, akár mint diszfa, akár mint gyümölcsfa megérdemelte volna az említést.

Legfeltűnőbb azonban az, hogy a szerző művében az eperfáról, még csak említést sem teszen. Nem lehet itt az eperfa s az ezzel együtt járó selyembogár tenyésztés fontosságát, sokoldalú hasznát tárgyalnom; olvashatjuk azt lapjainkban, önálló művekben elég bőven. A közvélemény ez ügyet is a népiszkolák által vélte meghonosíthatónak. Nagyön helyén lett volna tehát, ha a műben, mely a népiszkoláknak volt szánva, az eperfa tenyésztéséről is tüzetesen olvashatnánk. A szerző ez által a selymentenyésztés oly távol jövőjét legalább egy léptettel közelebb vonta volna. Ki tudja azonban nem volt-e szándokában szerzőnek ezen ügyek külön önálló művet szentelni, melynek megvalósítására a kéréhetlen sors időt már nem engedett.

A végső fejezet a fák bonc- és élettani oldalába enged egy tiszta pillantást, mit szerző a téli estélyre olvasmányul szánt. Bizonyára százszor hasznosabb, mint a meddő politika!

A műnek e rövid vonalakban föltüntetett tartalmából láthatjuk, hogy az a gyümölcstenyésztés körüli összes teendőket felkarolta. Felkarolta s tárgyalta a tárgy egész ismeretével, világos, jó nyelven, mely utóbbira nézve ugyan nem ártott volna, ha szerző speciális erdélyi kifejezéseitől kissé függetleníti. De hol a lényeg jó és jeles, ott a külsőségnek sokat megengedhetünk.

Mint nagyon használható könyvet a gyümölcstenyésztés iránt érdeklődőknek, különösen pedig a kiknek szánva van: a községeknek, néptanítók és gazdáknak melegen ajánljuk.

Kolozsvártt, jul. 15. 1871.

Vörös Sándor.

f) mindennemű építkezésből felmerülő panasz és sérelem felett, melyek jogi kérdést magokban nem foglalnak.

g) országos és heti vásárokon, melyeknek helyein egyes bíróság nem létezik, gyakorolja a vásári bíráskodást (1868-diki 54. t. cz. 9-dik cizme II. fejezete).

h) ipar és kereskedési jog gyakorlatából felmerült panaszok, sérelmek és visszaélések felett

58 §. Beadványi jegyzőkönyvet (43 §.) és a nem saját kiadványai kézbesítését tanúsító végvényéről a fennálló gyakorlat szerint jegyzéket vezet.

59 §. A tárgyalást a sommás szóbeli eljárás szabályai szerint vezeti és intézi el (1868 54 t. cz. II. fejezet 114—124 §§); a kihágásokat pedig az érvénybenálló eljárás szerint (1858 mart 5-iki utasítás B. T. 34 szám alatt).

Előleges letartóztatást és 8 napon felül nem terjedő fogsági büntetést a hivatali székhelyen levő fogdában fogatosít; az ezen időn felül terjedő szabadság büntetést az alispánhoz teendő jelentés mellett a központon véteti teljesedésbe, minek megtörténtéről nevezett uton a börtön-mestertől az iratokhoz leendő melléklés végett bizonyítványt szerez be.

60 §. Megelőzött tárgyalás után kihirdetett indokolt határozatát a fél kérésére, a fenytető ügyben sértett félnek is, írásban adja ki a hivatali pecséttel s aláírásával el látva; az ez ellen kellő időben beadott fellebezést, folyamodást, felhívást 3 nap alatt a történet benyújtás és esetleg a folyamodások benyújtására kiszabott idő eltelté után jelentés kíséretében az alispánhoz felterjeszti, mellékelvén ehhez a határozatot, kézbesítési iveket és a tárgyalási iratokat csatolmányaival eredetiben.

A megkésített fellebezés, folyamodás, felhívás hivatalból visszautasítandó. Ily végzés ellen azonban a félnek folyamodási joga van.

61 §. A hivatalos közlekedés alispánnal s más hatósággal a kir. posta útján történik, mívégre postakönyvet (52 §.) vezet; a hol azonban ez posta hiánya miatt nem történhetik, ott a községi örök által eszközölendő.

62 §. A hivatalosan kezén levő iratokért felelős; az irattári irományokról mutató könyvet (37 §.) készít, melybe a darabokat vezérszavak szerint, továbbá az iktatói számot és a levéltári csomag sorszámaát bevezeti.

63 §. A levéltár következőképpen két osztály szerint rendezendő:

I. osztályba soroztatnak: a közigazgatást illető minden iratok.

II. osztályba: azok az ügyek, melyekben mint bíró járt el (57 §.)

6 évi időszakonként az irattár az iktatói s levéltári könyvvezetésekkel együtt, az utolsó évre vonatkozó kivételével, a megye levéltárába jegyzék mellett beadandó.

64 §. A szolgabíró ügykezelési teendőinek ellátására a törvényhatóságok önköltségén irnokot tart és azzal saját felelősségére szabadon rendelkezik. Ennek, azonban nevét, születéshelyét és korát, tanulmányi képzettségét, netalan azelőtti közszolgálati idejét s a fizetés utalványozása végett az alkalmazásba vétel napját az alispánhoz bejelent.

65 §. A szolgabíró köteles saját költségén egy pandurt tartani, kit mint felelőssége alatti hivatalos végrehajtó közeget, első sorban használhat.

Alorvosok.

66 §. Az alorvosok különösen azon járáások közegészségi ügyét felügyelik, a melyekbe megválasztattak.

Közegészségügyi és orvos rendőri tekintetben a főorvos rendelkezése alatt állanak s ennek utasításait teljesítik

Az alispán rendeletére vagy a szolgabíró felszólítására köteles a közegészséget érdeklő esetek, jelenségek, hullák stb. rendőri megsemmisítését, mint szakértők eszközölni.

A járási kórház az alorvos közvetlen kezelése és gondozása alatt áll.

A himlőoltást az előirt időben, fennálló szabályok szerint teljesítik.

Összeállítják s a főorvoshoz beterjesztik a 20 §-ban előirt statisztikai kimutatást.

(A tisztb. járási közgyám hatásköréről az árvaszéki szervezet intézkedik.)

Segéd, kezelő és szolgaszemélyzet.

Bábák.

67 §. A bába közvetlenül az illető járási alorvos felügyelete alatt áll. Teendőit saját elhivatásán kívül a fennálló szabályok jelölik ki.

Útbiztosok.

68 §. A mérnök meghallgatása után alispáni ajánlatra a főispán által kinevezett útbiztosok utasításait az alispántól s illetőleg a mérnöktől veszik, kiknek feltétlen engedelmességgel tartoznak.

Utasítás részreke esetén és szükséghez képest adatik ki.

(Irnok és pandurról a 64 és 65 §§. intézkednek. Napidijokról.

69 §. Az esetben, ha a megyei tisztviselő nem hivatalból, hanem csak a fél kérésére magán ügyben jár el, a hivatali helyiség területén kívül töltött időre napdíj és esetleg fuvardíjban részesül. Központi tisztviselőt, az alispán kivételével ez akkor is illet, ha bárminemű hivatalos küldetésben a megye székhelyén kívül vétetik hivatalos működése igénybe.

A napdíj központi tisztviselőknél áll 2 frtból, a fuvar illeték mértékétől 1 frt 50 krból.

Kül tisztviselők csak is 2 frt napdíjban részesülnek.

A segéd és kezelő személyzet napdíja 1 frt; a lovaslegényé 50 kr. Kül tisztviselőket, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzetet mértékűl pénz nem illeti.

Az okiratokkal igazolt (rovatozott kimutatásban) napi-napló a feltől esetleg a pénztárból nyert ellen-

nyugtával is ellátandó s az alispánnak megállapítás esetleg folyósításra bemutatandó.

Fizetésekről.

70 §. Alispánnak havonk. részl. előre kiad. évi fiz. s lehetőleg szállás 1800 ft. Főjegyzőnek 1400 frt. Tisztí ügyésznek 600 frt. Árvaszéki elnöknek 1000 frt. Árvaszéki ülnök 800 frt. Pénztárnak 900 frt. Főorvosnak 700 frt. Mérnöknek 800 frt. és utalványi pénzalapból uti átalányra 400 frt. Levéltárnoknak 600 frt. Számvevőnek 600 frt. Közgyámnak 600 frt. Allatorvosnak 500 frt. Ellenőrnök 600 frt. Aljegyzőnek 800 frt. Erdősznek 500 frt. Szolgabírónak 800 frt. Alorvosnak 400 frt. Bábának 40 frt. Szolgabírói irnoknak 400 frt. Iktatónak 600 frt. Iroda-vezetőnek 600 frt. Irnoknak 500 frt. Szolgának 350 frt. Lovaslegénynek 300 frt. és 120 frt. lótarásra Börtönőrnök 400 frt. s lakás. Hajdunak 300 frt. s lakás.

Átalányok.

71 §. Irodai évi szükséglet 1500 frt. Megyeház fenn-tartására 300 frt. Rab élemezésre 200 frt. Előirányozhatlan kiadásokra 500 frt.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 20.

(s.) A francia herceg nagy tevékenységet kezd kifejteni a szentsége IX Pius világi hatalmának érdekében. Minden követ megmozgatnak a püspök urak, hogy valahogy hazájukat Olaszországgal összeveszítettessék, s körülbelől az ő művőknek lehet tulajdonítani a sok hírlapi kacsát, melyek a francia kormány ez irányban tett nyilatkozatait érinték.

F. hó 12-én a versaillesi püspök egy levelet intézett a nemzetgyűléshez; e levélben oly hangon, mely legkevésbé sem illik oly magas-egyházi méltósághoz, a pápa bajait részletezve, a többek között az olasz kormányt rablónak s hitszegőnek nevezi s kéri a nemzetgyűlést, hogy oltalmazza meg attól a pápát. A ki egy nyilvánosságra szánt, nemesak, de sőt hivatalosan a nemzetgyűlés és kormány által is tudomással veendő iratban a szomszéd olasz államról ily hangon nyilatkozik, mely tulzás nélkül állítható, hogy a két állam közti barátságos viszony megtámadását is involválja: az megérdemelne, hogy mint igazgató ellen a törvények egész szigora alkalmaztassék. Egyéb-iránt a versaillesin kívül még több püspök készül ilyes felirattal s illetőleg kérelemmel járulni a nemzetgyűlés elé.

Közelebbről pedig de Bet Castel és de Courcelles, a két legheveseb clericalis képviselő fog interpellatiót intézni a kormányhoz az olasz-római kérdésben, ha ugyan nem fogják jobbnak látni addig visszalépni a csatasíkról, melyen ugyanis borzasztóan blamirozni fogják magukat. Ez alkalommal kénytelen lesz. Thiers ur is a démentik sűrű ködöt eloszlatni, melybe személyes fellépését a pápai székel szemben be tudta burkolni.

Az iskola és véderő-reform képezi ma Franciaországban a jelszót, melynek aegise alatt sok babonát összebeszélnek s innak némelyek. S mint látszik, inkább a véderőt akarják a francziák előbb reformálni s csak aztán az iskolát, s állítólag az általános hadkötelezettség mellett az 1808-beli porosz Krümpersystemát, demég sokkal terjedelmesebb alapokon életbe léptetni. Csak hogy az a kérdés, ha vajjon a francia nép is, eme szokásairól s életnévél-tével teljesen ellentétes rendszerbe oly hamar beletalálná-e magát, mint a porosz.

Spanyolországban még sem olyan biztos a kormány állása, mint a választások előtt és után kürtölték. Minister krízis van: Martos, Zorilla és Beranger miniszterek leköszöntek, de a miniszterelnök, számos kérésre még 24 óráig megmaradtak helyeiken. A költségvetés, ugy látszik, nem volt a hármassal visszalépés oka, mert a képviselő kamra 176 szavazattal 46 ellen elfogadta.

Bajorország fővárosában, Münchenben, f. hó 16-án tartották diadalmi bevonulásukat a bajor csapatok. Az idő kedvezett a nagyszerű katonai ünnepélynek, mely tömérdek idegent csodított a városba.

A német birodalom koronahge szombaton este érkezett Münchenbe, hol a király, a hercegek, a tábornoki kar és a városi képviselők által fogadtatott. Az elláthatlan néptömeg lelkesülten üdvözlé a királyt s a koronaherceget, és egész az udvari palotáig kísérték őket. Másnap a bevonulási ünnepélynél a polgármester beszédet tartott a koronaherceghez, mire a herceg Vilmos császár nevében köszönve, ezeket mondá: „A németek legmerészebb álmait beteljesültek, és ez által az összefűző kötelék elválatlan-ná vált.” — Tann tábornok a hadseregnek mondott köszönetet.

A KELET magán-távirata.

Feleladott Pesten, július 20. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: július 20. 11 ó. — p. d. e.

A vasuti konferencia Bécsben befejeztetett; a boszniai-serb összeköttetés elfogadtatott; 6 hó alatti elkészítés föltétele alatt mindkét vonal concessiónalándó.

Bajorország katonai jogkörét a központi kormány javára korlátozta.

Nancyban a lothringiai muzeum múkincseivel együtt elégett.

Gambetta kormánykodása idején 1,000,000 katonát toborzott.

Ausztria nem akarta a pápát Olaszországgal kibékíteni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 20.

— Fogarasy Mihály erdélyi püspök a Maros-Ludas-on építendő katolikus templomra 1000 frtot, a turi r.

kath. egyháznak egy beszerzendő orgonára 100 forintot, a gerend kereszturi r. kath. kántortanító számára vásárlandó földekre az ottani egyházi pénztárból 100 frtot engedélyezvén, ehhez sajátjából 200 frtot, a csik-szentléleki, zás-gódi, szent-királyi és szent-imrei jégkárosultaknak 400 forintot s a homoród-karácsonfalvi jégkárosultaknak 100 frtot adományozott.

— Hirdetmény. Minthogy a bányi-hunyadi pályaudvarban ma is — még július 2-án megérkezett, s mindedig el nem szállított jószágok hevernek, s a Nagyvárad felőli szállítás mérve is naponként növekedik: szükségessé vált az illetők figyelmét felhívni arra, miként a folytonosan tartó szállítási torlódás, s a jószágoknak nem a maga idejében elszállítása esetében a forgalom időnkénti beszüntetése szükségességének kikerülése tekintetéből: a szabályszerűenél magasabb, s a körülmények kényszeréhez képest felemelt raktárilleték beszerzése fog alkalmazásba vétetni. Kolozsvárt, 1871. július 19. Az üzleti főnökség.

— A Hilária dalegylet dalestélyt rendezett tegnap a Stadler-kertben. E dalegylet meg akarván ezafölmi ama szállongó híreket, hogy a magyarságnak ellenségei és kizárólag a német dalt műveli, tegnapi programjában felerészben magyar dalokat választott. Mi kik korábban azt állítottuk volt, hogy a társulat megelégedezik arról, hogy magyar városban él, elismeréssel fogadjuk ezt az első lépést a magyarodáshoz. De még egy örvendetes haladásról kell megemlékeznünk. Eddig a Hilária-estélyeken a dalok közti szünetet rendesen cigány-zene töltötte be, de a Hilárianak majdnem 400-ra menő tagjai közt van annyi zenész, hogy kitűnő zenekar állítható ki belőlük; e kar a teg napi estély alkalmával mutatta be magát először a közönségnek és csinos előadásával nagy tetszést aratott.

— Kettős szerencsétlenség. Tegnap egy molnár legény a Szamosba esett; bátyja utána ugrott, hogy a fuldoklót megmentse, de oly szerencsétlenül, hogy öcsésével együtt a vízbe fult.

— Belső-Szolnokmegye állandó-bizottmánya által a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870 évi XLII. t. cz. 91 §-a értelmében kiküldött 63-as szervező-bizottság e hó 15 és 16-án tartotta utolsó ülését, melyben a szűkebb körű szakbizottságok munkálatait olvastattak fel, s vétettek bírálat alá, azonban kevés s lényegtelen változtatásokkal mind el lettek fogadva. Belső-Szolnokmegyének új bizottsága 133.075 lélek után 266 tagból fog állani.

— A magy. kir. műegyetem újjászervezésére megkezdettek a munkálatok. A ma érkezett hivatalos lap szabályzatot hoz a műegyetem belserveszete iránt. E szerint a műegyetem az egyetemhez hasonló szervezetet nyer.

— Új távirat állomás. Az arad-gyula-fehérvári vasutvonal mentén a konopi vaspályai távirat állomás a magánsürgönyök felvételére és továbbszállítására való felhatalmazással, f. hó 1-én a közforgalom számára megnyitott.

— A magyar delegatióból. Július 17-ikén tartott nyilvános ülés, melyben a két delegatió határozatait között fenforgó különbségek fölött a hetes bizottság javaslata tárgyalatott. Főlölegeseinek tartjuk a számokat külön idézni és e helyett csak azt jegyezzük meg, hogy az osztrák delegatió 18-án tartott ülésében a magyar delegatió által megajánlott összegeket egytől-egyig elfogadta.

— Gyorsíratból szedő nyomdászok. Bécsben e hó 16-án a Rohrerféle nyomdában érdekes vizsga volt. A bécsi Gabelsberger gyorsíróegylet egyik tagja megoldá azt a feladatot, hogy tanítványai stenogrammok után is tudnak szedni, a mi kivált a parlament munkálatoknál nagy fontosságu, nem kelletvén időt fecseirelni az átírásra s így nagyban gyorsítván a munkát. Koszkának hívják e tagot s eddig már 7 ily képzett tanítványa van.

— A kupujaki alagut megnyitása e hó 17-ikén nem ment oly szépen, renddel végbe, mint előre remélték. Fiuméből érkezett táviratok szerint az alagut megnyitásánál a népek megtiltották a magyar színű zászlókat; a fiemeiek, a meghívott városi képviselők életveszéllyel fenyegettettek. A Lokveből visszatért bánt és fiemei kormányzó kedvezőtlenül fogadták. A nép türelmetlenül s fenyegetőzve viselte magát.

— A városi képviselő testületek közgyűlésein előterjesztendő tárgyak sorozata mindenütt, a hol lap van, két-három nappal a gyűlés előtt közzé szokott tétetni, egyedül Kolozsvárt (hol pedig három napi lap áll a hatóság rendelkezésére) nem akar ez üdvös szokás meghonosulni.

— Beküldetett. Tisztelt szerkesztő ur! Mi ugyan nem igen olvassuk a „Kelet“ első második oldalát, számunkra a szerkesztő ur csak egy rovatot ad, „a napi híreket“ de ha valami apró betűt látunk alul s alatta e szót: „Szerk“, akkor mindjárt tudjuk, hogy ott valami furcsa lehet, mit a szerkesztő ur nem helyesel. Így jártunk tegnap is, a hol a kioszkrol szóló jegyzet által figyelmesekké téve, néztük, mi van a kioszkról mondva. s miután nem helyeselhetjük a városi közgyűlés felfogását, elhatároztuk, hogy becses lapja után nyilatkozunk. A kioszk nem geniozza a nőket, mert mi magunk is elmegyünk oda fagyaltatni estve, mint azt tisztelt szerkesztő ur láthatta, hogy ott estve többször nők ülnek; így a mult kedden annyi nő volt a kioszkban, hogy helyet sem lehetett ott kapni. Ha tehát a nők este ott ülhetnek, nappal bátran haladhatnak el a kioszk mellett. — Tisztelet stb — Egy nő társaság.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jul. 18-án 5%. Metalliques 100 frt 59.40. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.90. 1860. Kécsőn 101.25. Bankrészevény 766. Hitelintézet részvény 283. frt. 282.10. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 123.35. Ezüst 121.50. Cs. kir. arany 5.83 5/10. Napoleonor 9.83 3/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.50. Temesi 77.50 Erdélyi 75.75. Horvátországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

(252)

(1—3)

Pályázati hirdetések.

I.

A kolozsvári állami tanítónő képezdében a f. évi október 1-ső napján kezdődő isk. évvel egy új I. osztály állítatik be.

Felvétnének a 14 évüket betöltött oly leányok, kik a felsőbb népiskolai tanfolyamat bevégezték.

A felveendő a népiskola tantárgyaiból (anyanyelv, számtan, földrajz, történelem, természettan és természetrajz) felvételi vizsgát tartoznak kiállani.

A tanfolyam 3 év, tandíj nincs; a bennlakók szállást, mosást, ingyen ételmezt mérsékelt díjért nyernek. Több szegény és kintinó szorgalmu növendékekért az intézet fizeti a köztartási díjt.

A miről midőn a tanítónői pályára magokat kiképezni, s e végett az intézetbe lépni óhajtok ezennel hivatalosan értesítetek, felhivatnak, hogy eziránti folyamodásokat folyó évi augusztus hó utolsó napjáig alólirt jegyzőhöz (Kolozsvár belmonostoruteza 184 szám) adják be. A folyamodáshoz mellékiendő: 1) keresztlevél 2) orvosi bizonyítvány egészséges testalkatról, 3) bizonyítvány arról, hogy kellő vallásos és erkölcsi oktatásban részesültek, 4) iskolai bizonyítvány, 5) kik ingyen köztartási segedelemben óhajtanak részesülni; szegénységi bizonyítvány.

A felvételi vizsgák napja a folyamodások megvizsgálása után hirlapi hirdetés által fog közzététetni.

II.

A folyó évi október 1 ső napján Kolozsvárt megnyitandó állami tanító képezdében az 1 ső osztály beállítatik.

Felvétnének olyan egészséges fiu növendékek, kik 15 évet betöltöttek; az anyanyelvben, földrajzban, történelemben, számtanban anynyi ismerettel bírnak megnyitni a gymnásiumok, réal- vagy polgári iskolák 4 első osztályaiban tanítanak. A képzettséget rendes iskolai bizonyítvánnyal kell igazolni; ennek hiányában felvételi vizsga útján.

Ha ez évben az intézetben köztartás nem rendeztetik be, a szegény, jó igyekezetű és jó magaviseletű növendékek közül többen az állam részéről nyújtandó köztartási átalány (koszt-pénz) segedelemben részesülnek.

A folyamodások f. évi szeptember hó 20-dik napjáig alólirt jegyzőhöz beadandók, kövélkező bizonyítványokkal: 1) keresztlevél, 2) orvosi bizonyítvány egészséges testalkatról, 3) iskolai bizonyítvány, 4) szegénységi bizonyítvány azokról, kik köztartási átalány (koszt-pénz) segedelemben óhajtanak részesülni.

A képezdében a szegény, szorgalmas és jó magaviseletű növendékek közül többen ösztöndíjban is részesülnek.

Kolozsvárt, július 15-kén, 1871.

KOVÁCSI ANTAL,
az igazg. tanács jegyzője.

(253)

(1—3)

Pályázat.

Brassóvidéken Hoszsufaluban felállítandó felső népiskola első osztálya tanítására rendes magyarajku tanító keresteik.

Évi fizetése szabadlakáson kívül 550 frt. o. é.

Pályázni kívánók folyamodványaikat tanképességi okmányaikkal felszerelve folyó év augusztus hó 15-ig alólirt brassóvidéki népnevelési egylet elnökéhez beküldeni kéretnek.

Hoszsufalu, 1871 június 25 kén.

MOLNÁR VIKTOR.

NEM HIVATALOS.

Stein János

papir-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében Kolozsvártt

főter 2-ik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:

Angol pergament-papírok,

befőzendő gyümölcsök üvegeinek légmentes bekötésére, az eddig használt lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztábbak és czélszerűbbek:

1 könyv (24 iv) 1 ft 30 kr., 1 ft 40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek

aranyozott keretekkel, havonkénti 1 ft részletfizetés mellett.

Ablak görfüggönyök
(Roulette)

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 ft 30, 1 ft 50, 1 ft 80, 1 ft 90.
a felfüggesztéshez szükséges szerkezet 55 kr.

Kárpit-papírok

a legújabb minták szerint, szobák és olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bécsi rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr, 30 kr, 35 kr, 40 kr, 60 kr. Egy 20 □ öl fal-területtel bíró szobához 18 tekercs szükséges, ennek ára 25 krral 4 ft 50 kr, az-az tetemesen kevesebbe kerül mint ugyan oly szobának bármily egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapir monogrammal 1 frt.
100 finomabb 1 ft 20 kr. 100 legfinomabb 1 ft 50 kr.
100 finom vastag levélboríték 1 f. 100 legfinomabb 1 f. 20.
100 finom vonalzott levélpapir monogrammal és 100 boríték, csinos tokban csak 1 frt 20 kr.
100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papirosan 1 ft 20 kr.

Irodai és ügyszobai teljes felszerelvények, mérnöki és festészeti minden kellek, a legjobb minőségben a legújanyosb árakért

Fénykép-Albumok, tollkések, pénz-, váltó-, szivar- és dohány-tárcák.

(3—*)

(237)

Vonalzott és bekötött kereskedelmi s üzleti könyvek bizományi-, kész papir-zacskóknak pedig egyedi raktára.

Szivar-papírok, nagyban eladása gyári árért.

Árjegyzékek kívánatra ingyért és bérmentve küldetnek.

Selyemárak egyenesen a gyárból.

(145)

15 százalék

(10—12)

valódi előnyt nyújt

selyemszöveteknek

a es. kir. orsz. szab.
selyem- áruk
gyári- raktárából

„Lyon várossához,”

Bécs, Stadt, Tuchlauben N° 13,

megrendelése, mivel a nyereség, melynek minden nagy- vagy kicsinybeni üzletnek az eladásból meg kell lennie, a mi egyenes megrendelőinknek esik javára, saját gyártmányainkat kövélkező szabott gyári árakon adván ruhánként, vagy bármely kis rőf mennyiségben.

	bécsi rőfönként
A legújabb és legszebb színes csikos selyemszövet	1 frt 20 krtól 2 frt 30 krig.
A legújabb és legfinomabb színek sima Taffeták és Poul de soie-ben	1 frt 75 krtól 2 frt 50 krig.
A legújabb és legszebb színes 3/4 széles Gros de failles	2 frt — krtól 3 frt 80 krig.
A legújabb szintű és legnehezebb Groisgrain	3 frt 75 krtól 4 frt — krig.
A legújabb szintű Brodeire de Lyon	2 frt 50 krtól 2 frt 60 krig.
Valódi indiai nyers Foulards ruhánként 13 rőf, 5/8 széles	15 frt — krtól 38 frt — krig.
A legjobb Decken-Taffetas	1 frt 60 krtól 2 frt 60 krig.
Atlas minden színben	1 frt 10 krtól 7 frt — krig.
Legtartósabb és legjobb fekete Taffetas de Lyon, Noblerse és Poul de soie	1 frt 20 krtól 3 frt 75 krig.
A legnehezebb és legjobb fekete Gros de failles és Grosgrains	1 frt 80 krtól 5 frt — krig.
Valódi angol szabad. gyapjubárony	— frt 90 krtól 3 frt — krig.
Valódi fekete selyem-bárony	2 frt 50 krtól 12 frt — krig.

Mintákkal szöveteinkből készséggel szolgálunk.

Megrendelések bel- és külföldre bármely irányba vaspálya-, gőzhajó- és posta utánvétellel szorosán a minták szerint pontosan teljesítetnek.

Selyemárak egyenesen a gyárból.

LEGUJABBAN MEGJELENTEK

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

A magyar forradalom önvédelmi harcz története
1848—49-ben.

Regényes leírásokkal a népek. Irta TÓVÖLGYI TITUSZ. Ára 1 frt 50 kr.

Jézus példázatai homiliákban.

Irta PAZAR JÓZSEF. Közrebocsátja PAZAR ISTVÁN. I. füzet. Ára 1 frt.

A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása.

2-dik, Erdély telekkönyvezésére való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás. Irta FIEDLER IGNÁCZ. Ára 2 frt.

A telekkönyvi eljárás rendszeres kézikönyve

honi törvényeinkhez sat. alkalmazva és példagyűjteménnyel ellátva. Irta SCHNIERER GYULA. 2-dik, átdolgozott és bővített kiadás. Ára 2 frt.

Tanítók könyve.

Rendszeres kalauz a nevelés és tanítás vezetésére, a népiskola tantárgyainak kezelésére, s a tanítóknak az irodalom terén való haladásra. Irta BÁRÁNY IGNÁCZ. II-dik kiadás. Ára 2 frt.

A nevelészet története.

Tanítók és tanító-jelöltek számára. Irta DÖLLE ÖDÖN. Ára 2 frt 20 kr.

Handbuch für specielle Eisenbahn-Technik

unter Mitwirkung von Fachgenossen herausgegeben von EDM. HEUSINGER von WALDEGG.

I. Bd. 1. Hälfte: der Eisenbahnbau	6 frt 97 xr.
I. Bd. 2. Hälfte: der Eisenbahnbau	8 frt 87 xr.
II. Bd. 1. Hälfte: der Eisenbahn-Wagenbau	6 frt 97 xr.
II. Bd. 2. Hälfte: der Eisenbahn-Wagenbau	8 frt 87 xr.

Handbuch für Geleise-Anlagen

zum theoretischen und praktischen Gebrauche, nebst Anhang von Formel- und Reductions-Tabellen, bearbeitet von G. ERNST und F. GOTTSLEBEN, Ingenieure. Mit 82 in den Text gedruckten Holzschnitten. Ára 4 frt.

Henry Thomas Buckle's Geschichte der Civilisation in England.

Deutsch von ARNOLD RUGE. 4-te rechtmässige Ausgabe. 2 Bde. Ára 8 frt 55 kr.

Nyomatott az ev. ref főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.